

Αφροδίτη Τζιαντζή

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα λογοτεχνικά βιβλία που κυκλοφόρησαν αυτήν την χρονιά είναι και το νέο μυθιστόρημα της Έλενα Φεράντε *Η απατηλή ζωή των ενηλίκων* – μετάφραση Δήμητρα Δότση, εκδ. Πατάκη.

Δικαιολογημένα η 77χρονη σήμερα Φεράντε –το όνομά της είναι λογοτεχνικό ψευδώνυμο– έχει χαρακτηριστεί εκδοτικό και λογοτεχνικό φαινόμενο. Η «τετραλογία της Νάπολης» (*Η υπέροχη φίλη μου*, *Το νέο όνομα*, *Αυτοί που φεύγουν και αυτοί που μένουν* και *Η ιστορία της χαμένης κόρης*), εκδόθηκε στο διάστημα 2012-2015 και οι πωλήσεις της σε 48 χώρες έχουν ξεπεράσει τα 16 εκατ. αντίτυπα — στην ΕΡΤ έχει προβληθεί η πολύ καλή τηλεοπτική διασκευή του πρώτου βιβλίου της τετραλογίας, μια μίνι σειρά 8 επεισοδίων.

Όσοι διάβασαν την «τετραλογία της Νάπολης» δεν θα απογοητευτούν με το νέο μυθιστόρημα της Φεράντε. Όπως και στην «τετραλογία», έτσι κι εδώ, η δράση εκτυλίσσεται στη Νάπολη. Ο χρόνος δεν καθορίζεται με ακρίβεια, αλλά μάλλον πρόκειται για τη δεκαετία του '60 πριν από την έκρηξη του «ιταλικού Μάη». Κεντρικός χαρακτήρας είναι μια έφηβη, η Τζοβάννα, που αφηγείται σε πρώτο πρόσωπο και παρακολουθούμε την πορεία της από την ηλικία των 12 χρόνων μέχρι τα 16. Από μια άποψη, *Η απατηλή ζωή* είναι ένα μυθιστόρημα ενηλικίωσης, μέσα στο οποίο ξετυλίγεται η φουρτούνα της εφηβείας, όταν ένα ανάλαφρο σχόλιο από τα χείλη του πατέρα, όπως συμβαίνει στο βιβλίο, μπορεί να αποτελέσει την αφορμή για δραματικές αλλαγές στη συμπεριφορά και τον ψυχικό κόσμο μιας έφηβης.

Τα πρόσωπα του βιβλίου ανήκουν σε τρεις οικογένειες: δύο μεσοαστικές και μία λαϊκή, ενώ καταλυτικό ρόλο παίζει η «θεία Βιτόρια»: μια αθυρόστομη, χειριστική, τυραννική και ενίοτε σοφή και διεισδυτική γυναίκα που είναι ο «κακός δαίμονας» όσο και το εφιαλτήριο για την αυτογνωσία και την απελευθέρωση της μικρής Τζοβάννα.

Η υποκρισία των ενηλίκων, την οποία σιγά-σιγά ανακαλύπτει η ηρωίδα, είναι μία μόνο από τις

Η απατηλή ζωή των ενηλίκων της «κάτω» και «πάνω» πόλης

πτυχές του βιβλίου. Υποκρισία σε συνδυασμό με σύγχυση και καλές προθέσεις. Πιο σημαντική διάσταση είναι αυτή των δύο κόσμων: της κάτω και της πάνω πόλης. Της παραλιακής Νάπολης των φτωχών, της βιοπάλης από τη μια, και της χτισμένης σε λόφους Νάπολης των εύπορων κοινωνικών στρωμάτων από την άλλη. Οι γονείς και γενικά το περιβάλλον της Τζοβάννας εκπροσωπούν την «αριστοκρατία της γνώσης», αν όχι του πλούτου. Η Τζοβάννα μεγαλώνει σ' ένα σπίτι με χιλιάδες βιβλία, όπου από μικρό παιδί έχει παρακολουθήσει αναρίθμητες συζητήσεις για την τέχνη, την πολιτική και τον καπιταλισμό, ενώ ο πατέρας της, αν και λαϊκής καταγωγής, έχει ρίξει μαύρη πέτρα στη φτωχογειτονιά όπου γεννήθηκε — και όπου η επιρροή της Καθολικής Εκκλησίας παραμένει ισχυρή. Οι ταξικές διαφορές

Δικαιολογημένα τα βιβλία της Έλενα Φεράντε έχουν χαρακτηριστεί εκδοτικό και λογοτεχνικό φαινόμενο

“

έχουν ισχυρή παρουσία και σ' αυτό το βιβλίο της Φεράντε, όπως και στα προηγούμενα, κι ένας τρόπος έκφρασής της είναι η ίδια η γλώσσα: οι φτωχοί μιλούν τη ναπολιτάνικη διάλεκτο ενώ οι «εγγράμματοι» τα «καθαρά ιταλικά». Η Τζοβάννα μπινοβγαίνει ανάμεσα στους δύο κόσμους, καθώς προσπαθεί όχι μόνο να καταλάβει τον κόσμο των μεγάλων, αλλά και ν' ανακαλύψει τον εαυτό της.

Θα αδικούσαμε την *Απατηλή ζωή*, αν τη χαρακτηρίζαμε απλώς «γυναικείο» μυθιστόρημα, αν και το ζήτημα της ανεξαρτησίας και του αυτοκαθορισμού της γυναίκας κατέχει κομβική θέση. Είναι ένα σύγχρονο κοινωνικό μυθιστόρημα και η Φεράντε έχει το χάρισμα, την καλλιέργεια και την ευφυΐα να γεφυρώνει τη λεγόμενη «υψηλή» λογοτεχνία με την εμπορική, αυτήν που απευθύνεται στο πλατύ κοινό.

